

FOGLALAT: Magyarország és Erdély; (pesti műgyesület; az ág. hit. egyet. 's dunamelliki reform. superintendentia gyűlése Pesten; a' népnevelés legnagyobb akadályai; Komárommegye (kereskedési engedély a' török határszéleken, fölszólítás a' hamburgiak gyámolítására, az előfogatok ezen ul nem szolgálattal-naki, a' magyar nyelv terjesztésének ügye, megyei körlevelek, 's a' t.); Csongrádmegye (pótlékadatok az előbbi közléshez); egy pár komoly szó a' „Világ“ című hírlap esanádi levelezőjéhez; az iskolaügy szomorú helyzete Aradmegyében; adatok Szeged város heligazgatási viszonyiról; erdélyi országgyűlési hírek; 's a' t.) Portugália (Teleki Sándor gr. Lissabonban; 's a' t.) Spanyolország (Felipe guerrillavezér agyonlövettet; 's a' t.) Anglia alsóházi vita Lengyelország elnyomatása ügyében; részletek a' királyné élete elleni új merénnyről; 's a' t.) Franciaország (a' király folyvást lovagot; 's a' t.) Görögország (eskütszéki bíráskodás; Sina b. költészin csillagász-intézet építetik; 's a' t.) Külföldi legújabb. Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fels. az 1836ki országgyűlés 47ik t. czikke által honosított Perg de Burgberg du Montbeaufort Ágostnak, a' cs. kir. köz. statusadóssági pénztár 40 évi szolgálat után nyugalomba helyezett kezelőjének nevét „Várhegyi“-re változtatnia 's ezt minden ivadékiival használnia legkegy. megengedni méltóztatott a' fóm. m. kir. kancellaria útján, legfelsőbb saját keze aláírával erősített oklevél által, mely Pozsony megyében f. jul. közgyűlésekor ki is hirdettetett.

A' nm. m. kir. udv. kamra a' mármarosai kam. igazgatóságánál megürlt lajstromzó-hivatalra Grosschmidt Imre helybeli első lajstromzót, 's ugyanott előléptetés által megürlt iktató-hivatalra Takács Albert kam. sóbányaigazgatósági főpénztári tisztviselőt 's a' thurzovkai ideiglen megürlt vám- és 30ad-ellenőri hivatalra Szlussy Ignác javorzinkai beszédőt alkalmazá. A' szolnoki kir. sóbánynál az ellenőri tisztz megürlt. — Lakner Antal károlyvárosi 30cziadi tisztirnok, saját kérelme következtében, nyugalmaztatott.

(A' pesti műgyesület) Tisztelettel figyelmezteti 's kérőleg szólítja a' mükedvelő t. cz. közönséget az idei mükiállítás berekesztési határideje már elközelítvén, méltóztatnék a' főleg legújabb beküldetett igen jeles müdarabok megismerésére szives figyelmet fordítani; továbbá mind azon t. cz. részvényesek, kik a' f. évre részvénydíjakat be nem fizették, nemkülönbön azon mübarátok, kik netalán még ez idén az egyesületbe lépni kívánnak, ezuttal tisztelettel kéretnek, miként az 5 pftos részvénydíjak lefizetése iránt egyesületi pénztárnok Klausz A. L. urnál (a' városi színház-épületbeni tükörraktárban) hova hamarabb intézkedni méltóztatassanak. Az ig. választmány rendeletébül.

(A' né p n e v e l é s' legnagyobb akadályai.) „Sokat igen sokat irnak, tervezetnek, ajánlatnak a' nemes közönségnek a' nép erkölcsi 's czélszerű neveltetésének előmozdításáról, úgy, hogy valóban azt gondolhatnók, hogy mind az, mi a' népnevelési tökéletesüléshez tartozik, egészen ki van merítve. De ha figyelmes tekintetet vetünk azon sok tervre, melyek szemeink előtt állanak 's hírlapokból merítettek, sokról csak azt lehet mondani, hogy születési napjaikat tul nem élék 's így az ephemeronok categoriájába tartoznak. Miért nem gondolkodtak eddig hazánk böles fiaí 's az ügyefogyott 's miveletlen néposztály erkölcsi nevelésének buzgó pártfogói azon leghatalmasb akadályról, mely a' népnevelési ügyeket leginkább áll útjában 's mégis mindennapi, meg nem foghatom? Uraim! nemesak sokat írni, tervezgetni, ajánlatni, de cselekedni, és számtalan visszaélést irtani kell, hogy valóban bárdolatlan 's romlott erkölcsi népünket a' mívelődés azon fokára emelhessek föl, mellyen állania szükséges, ha érte a' többi europai nemzet előtt pirulni nem akarunk. — Tizenöt évi tapasztalásom után itélve mint népnevelő bátran mondhatom: hogy édes hazánkban a' nép erkölcsi nevelésének legnagyobb 's legrémitőbb akadályai: a' pálinkafőzés 's ivás. Hegyes tót vidékünkön olly helységekben, mellyeknek lélekszáma 400 vagy 500at alig halad meg, 20, 30, sőt néha 40 pálinkakatlan is van, mellyekben majd minden héten pálinka égettetik. Ritkán tartatik községi gyűlés, mellyen néha a' legérdekeseb ügyek is előfordulnak 's a' szentigazság mérlege kiszolgáltatik, melly pálinkavástól 's részegeskedéstől egészen ment volna. Sőt nálunk, ki a' falusi bíróhoz a' legcsekélyebb pör elintézése végett folyamodik, kénytelen előre egy vagy két iteze pálinkát adni, hogy pöre szerencsés vagy szerencsétlen véget érjen. Mi több, mindenféle bűnösök, tolvajok, káromlók, verekedők néhány iteze pálinkabüntetésre ítéltetnek! Fiúk, szolgák, családtagok, gazdák buzáját lopogatják, hogy belőle önrészükre pálinkát főzessenek. O tempora! O mores! — mit csináljon itt a' lelkipásztor? minden pálinkakatlantól mind a' nemes megyének, mind földes uradalomnak évi adó fizettetik; ha pedig panaszt emel 's az eféle kihágásokat maga helyén bejelenti, feleletül kapja: mit a' falubírája per amicam elvégezhet, azt legtanácsosb abban hagyni. Milly rettentő visszahatással legyenek illy borzasztó visszaélések a' néperköcsi életének mirigyezésére, nem szükség említenem. Egész, előbb virágzó paraszt családok e' miatt végkép elpusztulnak 's koldusbotra jutnak, a' vallászent érzete eltompul 's elenyészik, minden tilos tette alkalom nyíttatik 's az ember majd egészen oktalan állattá aljasodik. Hasztalan aztán az illy elaljasodott embernek minden felebaráti intés, minden még a' leghathatós bzent beszéd is; ő édes mámorában boldogabbnak érzi magát, mintsem illy intéseket csak tekintetbe is venne. Midőn illyféle szomorú példának tanuja valék, sokszor fölföházkodtam: Istenem! midőn más országokban ugynevezett mértékletességi intézetek olly szépen virágznak, miért vagy te egyedül édes szegény hazám arra kárhóztatva, hogy ebben is minden nemzet után hátramaradj? De mondhatná tán valaki: tanítani, tanítani kell először a' néptömeget, majd aztán meggyőzővén a' pálinkaivás káros következményiről, maga is fog attól őrizkedni. Occasio facit furem! mig a' katlan's pálinka-főzés jog országgyűlésileg a' paraszttól el nem vétetik; addig a' fenemlített visszaélések nem szűnnek meg. Tiszteletre méltó jövő országgyűlési atyáink! ti kiknek elhanyagolt 's ügyefogyott népünk nevelésének szent feladata sziveiteken fekszik! Kik az isten 's azon haza előtt, mellysek őszinte képviselői leendetek, számolni fogtok! vegyétek tekintetbe ezen rettentő népnevelési akadályt's annak minélelőbbi végképeni elhárítását ügyekeztek böleségtelnek fogva kieszközölni. Valóban áldani fogják dicső neveiteket legkésőbbi maradékink is. Petényi József Lajos n. libercesi ev. ág. lelkész.

(Az ág. hit. egyetemes egyházi gyűlés.)

Jul. 15ke volt a' nap, mellynek délelőtti óráiban, tudósító ohajtása szerint, bár az egész haza szemeláthatta volna az ág. hit. ezen gyűlést, folyamából meggyőződhetendő, miszerint az országserzte méltó keserűséggel fogadtattól szláv mozgalomnak e-ak néhány vakbuzgó tót pap mathinatóji, mellyek magától a' tót papok egyik részétől is borzalom- 's méltó megvetéssel lőnek méltán, oltatva. Tanuja lehet ennek a' vallás és nyelvkülönbség nélkül számosan összesereglettek egész tömege, mellyből Klauzál Gábor köztisztelőt hazánkfiára. két b. Wenckheim, Pejacevics, Deresényi, Luka szeretett polgártársinkra pirulás félelme nélkül bátran hivatkozhatunk. Ugyanis Zay Károly gr. alig nyitá meg rövid üdvözléssel a' gyűlést 's alig olvastatték el a' mult évi jegyzőkönyv első pontja: midőn egy érdemes ur szót emelve a' gyűlés emlékeztetője újra visszaidézé a' perczeket, mellyeket a' tavali gyűlés alkalmakor élveztek, midőn egy részről a' magyarodás szent ügye, más részről a' panszláv fondorlatok hozatván szönyegre, templomban, isten oltára előtt magok superintendentus nk nemesak biztosítani akarák a' vallástestületet, hogy bár a' magyarodásnak, hanem anatemát is zud tottak azokra, kik ezen ügyben hozott hazai törvénynek ellenszegülni merészelnének (l. Jelenkor 1841. 75. sz.) Ez édes perczek a' szláv mozgalomnak 's Bécsben járt tót követség által meg vannak keserítve. Felsőltá tehát a' követségvezért, Jozeffy Pál sup. t. nyilatkozzék: kinek indítványára 's hogyan keletkezett a' folyamodás és mik annak pontjai? Ekkor a' felszólított kijelenté, m szerint néhány év óta az egyházi gyűlések világi ügyek vitahelyévé törpíttetnek, a' nyelvügyet tehát abban hagyatni véli 's a' nyilatkozásnak, miután a' folyamodás ő felségéhez fölvetették 's ott bé is nyujtaték, helyét és szükségét nem látja. De felszólalt egy más ur 's kiemelő, miszerint a' mult évi kiengesztelődés 's e' lapok mult számában érintett allg. Zeitig ezikk 's röpirat kijötté után mult évi decemberben, megyéje pap-ágához főpásztori körlevelet bocsátott a' felszólítottat superint. ur, mellyben örömmel jelenti a' kölcsönös kibékülést, a' panszlavizmus vád megszüntét 's biztosítá alárendeltek, hogy a' magyar nyelvnek tót egyházakra tolatása senki által sem szándékolatik; továbbá nemrég közgyűlést tartván a' tiszamelléki egyházkerület, ez ügyben panaszszózatot senki nem emelt: 's ime! a' dolgok illyenszerű helyzetében, minden ok nélkül megtörténik a' tót követség szerencsétlen lépése. Fájdalommal emelék ki a' tisztelt férfit, hogy egy orosz tudós (tudósító sajnálja, miszerint az utazónak kimondott nevét elfelejtették 's a' t. közönséggel nem közölheti) nemrég esupa literaturai ártatlan czélből hazánkban utazván 's Pesten egy híres tót literatornál mulatván, a' Bécsbe vitt folyamodást az aláírók neveivel együtt másolatban megkapta, de a' gyűlésnek azt látni nem lehet, nem szabad! A' szláv tehát kérte a' vezérkedett supdens urat, adna ez ügyről kimerítő felvilágosítást, egyszersmind egy nyomozó választmányt indítványozott a' folyamodás mikénti keletkezett, 's pontjait hazaszerite nyomozandót. Engedve a' gyűlés nagy részének kívánatát tolmác-olta e' felszólításnak, a' többzőr említett vezérsupdens ur csakugyan előadá a' folya modás keletkezett 's pontjait úgy, mint azt lapjaink 56ik száma Szeberinyi felvilágosítása után közlé, azon különbséggel mindazáltal, hogy a' tót censor és pozsonyi tót cathedra iránti két pontot elhallgatá 's a' rendes egyházi ut elmelőztének okául azt is említté, hogy az aláírt papoknak vele együtt, az illető supdentialis és egyetemes gyűlésekhez a' panaszok megörvoslása iránt bizalmok nem volt 's nem is lehet, a' nyomozásnak egyéb iránt ellenmondván 's magát alája nem vetendvén. Tudósító, mint az ág. hitv. testület csekély tagja, szivesen átengedné itt másnak a' tollat, melly elősorozná az okokat, mellyeket a' magyarodás barátai a' Bécsbe folyamodottak okainak ellenében felhordának, nehogy azoknak elősorolásával némi simitás gyanujába e-sék; annyit mindazáltal ohajtáskép bátor kimondani, bár hallotta volna az egész haza, miket Szentiványi Károly, Engel, Kubinyi Ágoston, Földváry Pál, Rákóczy János, Kossuth, Jeszenák, Major, Draskóczy Sámuel felhordának 's mik közül szabadjon megemlíteni azt, hogy a' főntebb említett magyarhoni híres tót literator mult évben Horvátországba u' azván, Zágrábban, — tehát ott 's azok közt, hol gőcza focusza van a' magyarodás 's az egész magyar nemzet elleni kérelhetlen gyűlésnek 's kik azon fölül ollyan ellenségei a' protestansoknak, hogy ezek közül senki nek magok közt mégcsak horvát léget szini sem akarnak engedni, kik a' protestansoktól Horvátországban még a' lakást is, mit baromtól sem lehet, megtagadják, — fákllyás éjzenével, fényes lakomákkal, mit annak idejében hírlapjaink is közlének, sőt Gollner ezrede hangászkará által eljátszatott amaz illyr guny dallal, melylyért a' lelkes Zala megye olly melegen felszólala, fogadtaték; kérdé tehát a' lelkes szláv: nem rejlik é itt ollyan érdek, melly ezeknél a' gyűlőt magyar nemzet 's gyűlőt protestantizmus érdeke fölött áll 's ezt végképen lenyomja?! — A' supdensi protestálásra meg lön jegyezve, miszerint az nem jogos, mert az egyetemes gyűléssel a' legfelsőbb diaasteriumok is levelezvén, a' 4 supdentialis képviselő ezen testület maga a' kormány által is törvényesnek van tettleg elismérve, így annak magát alávetni a' supdens ur köteles; de méltánytalannak is mondaték a' protestálás, mennyiben a' supdens uraknak ha ártatlanok, magoknak fekszik érdekében, hogy a' vádól megtisztulhassanak. A' bizalomhiányra nézve pedig, mit a' vezérkedett supdens az illető egyházkerület 's egyetemes gyűlés iránt nyilványított, két szónok által dörgő teszés közben hatalmas lön privát véleménykép kiemelve, m szerint az illető supdentialis 's egyetemes gyűlésnek sem lehet 's nincs is bizalma a' bizalmatlan supdens urhoz 's neki fölösleges megmagyarázni: mit parancsol e' tekintetben az erkölcsi köteleesség. — Hosszas vita után, mellyben egyházi személyek is vevének részt, határoztaték: miszerint a' tót követség, folyamodásának volt volna bármí szövedéke, alakjára nézve, elmellőzvé panaszainak, ha voltak, az illető helyekeni orvoslatkeresését, mint bevezett tény jegyzőkönyvben végzésileg rosaltatik; a' követség ellen, nem levén a' vallástestület által a' tett lépésre felhatalmazva, ovás tétetik; végezetre nyomozó választmány kiküldetik, melly m nd a' négy supdentialisban a' folyamodás keletkezését, pontjait 's aláíróit, figyelmeztve a' bácsi. külön felküldött folyamodásra is, nyomozandó 's az eredményről maga helyén tudósítást teendő. E' nyomozó választmány elöhe szabad lesz természetesen a' tótoknak is panaszaitat terjeszteni. Ezek után 1) felolvastattott az unio ügyében tavai kiküldött 's jul. 2kán Pesten összeült vegyes választmány jegyzőkönyve, melly az illető supdentialis- 's espereségekkel közöltetni határozottatott. 2) Fölvétetett az ismeretes zay-ugróczy iskola-rendszer 's a' beküldött esperességi és supdentialis 's észrevételek nyomán egész terjedelmében megrosáltatván elfogadtatott. 3) a' pesti ref. főiskola tárgyában az ág. hitv. részről is választmány, ref. rokoninkéval munkálkodandó, neveztetett ki.

4) a' vegyes házasságok iránt ő felségéhez felírás határozatott; a' mult évben reversalistokat adott vagy áttért protestans egyedek összeírása meghagyatott, ilyen összeírás évről évre megújítatni, azon esetben pedig, midőn valaki reversalist adand, erről az illető vármegye esperességlővővel tudósíttatni rendeltetett.

A' duna melléki ref. egyházkerület gyűlése f. hó 16án kezdett. Ha a' super. választásról elmondhatni, hogy még ilyen aligha volt; a' gyűlésről is állíthatni: mikép az nevezetes korszakot teremtett ezen egyh. kerület életében; 's ünnepeit ulla a' nyilvánosság. Nem bocsátkozom részletekbe, mert gyors irók hijányában ezt ezen gyűlésről tenni lehetlen, azonban így is visszás 's nem épületes színű szőnyeg lebbentetnék föl a' haza színe előtt, csak azt említem: jövének férfiak testben lélekben erősek; voltak harczosak pánczéllal 's nélkül; vitt az ész és jóakarát; harczott személy és elvérdék, alakosak sem hiányzottak; a' lengesség's közönyösségi is kísérlet tőnek's volt néhány ki Szaturnusz-kint ön fíját évé meg hogy keresztyénnek mondathassék; sokban végre elnyomá a' meggyőződést a' függés. Superintendens azonban még sincs! Istenem, miért hagyál el ennyire minket!! De térjünk a' dologra. A' gyűlés megnyitott 's két segédgondnok, egyik most, egyik pedig már rég választott, de választatása óta először meg csak most jelent eskettetik föl; a' vértessaljai egyhm. mely szinte segédgondnokot választott, de a' szavazatok atthon bontá fel, új szavazásra, a' kellékek megtartására egy kis megrovással utasított. Itt, megemlíthető, volt oly segédgondnok, ki az egyh. kerületi szabályokbani járáttságának világos jeleit adá. Következett aztán a' már majus 22én felbontott szavazatok feletti vita, mely két nap nyolcz nyolcz 's így összesen 16 órai tanácskozás után oly eredvényt fejt, miszerint, miután öt egyh. megye a' mart. 13d. kisgyűlés szabályinak ellenmondott 's ugyanezt öt megye segédgondnoki a' második szavazatot be nem adták, újra 's harmadik választás rendeltetett! E' határozat ellen, mi nevezetes többség után tétetett, némelyek, mindjárt gyűlés után ovást, mégpedig, mi nagy figyelmet gerjeszte, a' határozat napja előtti napon készültet nyújtának be; mi természetesen félrevetettvén választási szabályok készítésére biztosság neveztetett, munkálkodásit vitatás alá 's gyűlés elibe terjesztendő. Nem bocsátkozom részletekbe; de mivel illy komoly 's elkeserítő dolgok mellett egy kis mosolygás az olvasónak is jól esik, egyet mégis említek. Midőn már öt egyházmegye az első szavazatok készüése módjának ellenmondott 's így az első szavazatok érvénytelenítették, egy érdemes ur azt indítványozta: hogy most készítsenek szabályok 's ezen most alapítandó utasítások után ítéltsenek meg az első szavazatok! 's sokaság ennek éljenezett de... nevetve — A. A.

Komárom megyei közgyűlés. Jul. 13kán volt a' f. hó 4kén kezdett közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése, mellyből az érdekes tudnivalókat a' köv. pontokban jegyzém ki: 1) A' nm. h. tanács tudósita, hogy az ausztr. kereskedőknek, ezentul a' belgrádi cs. k. ügyviselőség közbenjárása által sertéseket 's más barmokat minden, a' szerviai hatóságtól nyerdő engedély nélkül szabadon vásárolhatni. A' rendek a' kereskedés e' tágasításának örvendve, a' nm. h. tanácsot felírásban keresik meg, hogy ezen ausztriai kereskedőket illető kedvezményeknek hazánkra is kiterjesztését eszközteni méltóztassék. 2) Ugyan a' h. tanácsból jött 's a' hamburgi égettek fölsegelését tárgyázó intézvényre a' 4 főszbirónak meghagyatott, hogy a' vizonos jöltevőség kötelesegből is segélyt szerezni ügyekezzenek. 3) Sárosmegye azon levelére, mellyben az eddigi szokásos előfogatoknak a' közlekedés rendszerítéséi fentartását kéri pártoltatni, határozatott, hogy miután a' RRnek ezen végzésében a' törvény és igazság vala vezérelvök, e' végzést továbbá is fentartatni 's erről Sárosmegyét tudósítani rendelték. 4) Somogy megye levele a' közkereskedési tárgyakkal a' közelebbi országgyűlésen a' kir. előadásokba leendő sorozása iránt, 5) Torontál levele, az orsz. választásoknak követi utasítás utján törtentét illető javaslattal; 6) Fehérmegye levele több vasutnak a' status költségin leendő eszközése, egy a' bécsi bankjegyekről független nemz. bank felállítására, a' forintok kiegészítésére szolgáló rézpénzek beváltása 's újabb pótlékpénzek veretése iránt; 7) Vas megyének a' nemz. nyelv. falusi mesterek fölsegelése, 's a' népnevelés körüli tett határozatának felsőbb parancs következtében miképi megszüntetését tudató levele, az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányának véleményes jelentés végett kiadatni rendeltettek; 8) Temesnek a' még nem orvoslott katonai kihágás körül tett újabb határozatiról értesítő; 9) Fehérnek Beregmegye egyházat érdeklő levelére tett határozatát tudató; 10) ismét Temesnek az utleveleknek egyedül magy. nyelven kiadásáról szóló leveleik tudomásul vétettek; 11) Varasd megyének a' szomszéd tartománybeli keresztyének üldözötése körül tett ovó lépése valamint a' sajtónak törvénytelen megszorítására elleni kikérelése pártoltatott; kellemtelen érzéssel és a' felolvasás vagy fel nem olvasás küzködésével vett latin leveleire azonban alkotványos és nemzeti érdekekben köz barátsági érzet és bizodalommal felszólítatni határozatott, hogy leveleit magy. nyelv. szerkeszteni buzgókodják; 12) Szabadka városának a' városok országgyűlési szavazatok koordinációját érdeklő és tervező levele, valamint 12) Beregmegyének a' magy. kath. egyháznak Rómától függetlenítését javasoló levele tudomásul vétettek; 12) Györmegyének a' m. nyelv. tanodai nyelv. változtatása, a' terv általánosságában pártoltatott. Hallottunk ez alkalommal egy papi szónoklatot, mely a' nélkül hogy a' tárgy controversiába hozatott, vagy teljesen elvettetett volna — kiterjeszté hosszas szárnyait, mellyeken különféle színű antique gyöngyök csillogtak, nem annyira meglepetésünkre, mint a' kitünő méltányosság köteleességének emlékeztetére; no de mi szépen is viseltük magunkat. 13) Felolvastattak gr. Teleki József és Keglevich Gábor ő ex-cjok üdvözlésünket köszönő levele, mellyre a' rendek örömeiket ismételt éljenben fejezék ki. 14) Talált ezüst pénzeknek bizonyos jobbágyoktól a' sötíszttség által erószakos elvételét jelentő főbiránknak azon kérelmére, hogy ezen pénzek, mellyek koronként és egyenként gyűjtettek, visszaadand, és az illető tisztségnek ezentul illy törvénytelen tettektől eltáztatása eszközöltessenek, meghagyatott jár. egyik főszbiró urnak, hogy a' tisztséget e' tárgyban kihallgatván tőle nyilatkozást vegyen. 14) Mult évi sept. 5kén a' város hajóhidján keresztül szakadt Kratochwill nevű cseh fuvaros panasza érdemében a' mult gyűlésből meghagyott hivatalos tiszti vizsgálat megtörtéven, felolvastattak a' véghezvitt tanúvall-

tások, mellyekből kitünvén, hogy a' leszakadásnak közvetlen oka a' szekéren levő 150 mázsányi iszonyatos teher, de különösen 's magában okul is már elegendő azon körülmény voltak, miszerint a' lejőre szállott hidnak majd közepig, miután már az azon keresztben átvonuló vaskaput is erőszakosau feltörte, az óriás szekér kerekai zárva valának, 's így politiai tekintetben a' ns város vétkez gondatlanságot actio alá nem vonatható, sőt az illető haszonbérlek által eladott nyilatkozatból, a' panaszlót, a' zárt kerék miatti gondatlansága után több rá rótt teher is illetné, a' ns városnak jegyzőkönyvileg kimondott komoly megintetése mellett — a' rendek minden fenytéstől elálltak; 's a' mennyiben a' panaszlókép föllépett fuvarosnak keresete volna, ha ezen keresetét a' törvény magányútján fölvenni szándékoznék — részire pártfogó ügyész rendeltetett. Láthatni ezen rövid vázlatból, mikép nem minden hír és vád igaz, a' mi korán szármával, 's a' körülmények egybevetését bevárni a' köztudósítás szabályozása végett — igen igen szükséges. — 15) Előkerült végre Szabó Mihály komáromi fakereskedőnek főherceg Ján. ezredbeli egyik főhadnagy általi azon okból törtent vérengző, 's fejbészakasztással párosult megveretése, miszerint a' megveretett a' főhadnagy után menő 's hozzá tartozó parasztkocsit elibe, kerülni porral belephető szemei fájdalma okánál fogva, nem engedte; melly veszélyes eseményre nézve: „A' folyamodónak előterjesztett panaszából a' KK. és RR. a' magányosak jogait 's békéjét kivétel nélkül védő közbátorságot értvén veszélyeztetve, hogy ezen ügy eredeti kutfeje 's okaira visszavezetettvén, elkerülhetlen figyelmök ovó gondosságával, a' vizsgálat alá veendő körülményekből sinört mértékül szolgáló tudomást szerezzenek: ezen ügyet vegyes küldöttség vizsgálata alá bocsátani vélték czélszerűnek;“ minélfogvást az illető ezred kománya elnöki uton felszólítatni rendeltetett. 16) Az aratási rész még jelen közgyűlésünkön is meghatározaték; azonban a' már megelőző, vagy utána keletkezendő szerződések ereje azért megtartatni határozatott. Alkalmast e' határozat leendő egyszersmind sirbeszéde a' limitationnak. 17) A' hus ára egy krral csökkentetett, 's e' szerint lön 12 kr. 18) Jövő közgyűlésünk határnapja oct. 10kére tüzetet ki. Ma, julius 13kán éjjel, 10 — 12 ház lön áldozatá a' még nem tudni mi okból kiütött tüzvésznek. A' tüzoltás késő reggelig tartott, 's több család főhaskodik inségében. 99.

A' csongrádmegyei közgyűléshez pótlólag még ezek járulnak:

Temesnek a' katonasági kihágás 's Zalának az illyr gunydal iránti körlevele pártoltatott, egyéb körlevelek pedig mind az országgyűlési utasítás-készítő választmányhoz küldettek véleményadás végett, szintához Szabadka körlevele is a' kir. városok képviselői és szavazási ügyében, mintszinte a' zsidóság türelmi adóját tárgyázó is. Jövő évnegyedes közgyűlési határnapul september 12ike tüzetett ki. S. A.

Aradmegyéből. Annyi edes szó zenge már a' népnevelés magas eszméjéről ez ébredő hon szép térein, hogy legméltóbb okunk lehet csodálni azt, ki hatása bármilyen körén nem igyekezett legalább egy üdvös gondolatot emelni ennek lehető előmozdítására. A' szép szó ugyszólván nyomtalan hangzott el, mint estharang kongása magas hegyek bércei közt. Ez eszmét ujult erővel melegengettünk a' tennivalók legelsőbbéi közzé tartozik. És ez oly gyakori melengelengetnünk a' szükségének kellemtelen sulya azok felett nehezül leginkább meg, kiknek hitvátsa épen e' tárgy körüli nemes foglalkozást juttatá osztályrészők. Ezeknek kell legközvetlenebbül öntözgetni szünt nem ismerő iparral a' népnevelés életfáját. Fájdalom! az események ellenkezőt kiáltanak. Im egy tény e' napok során. Egy iskolai kerület alügyelőjének főnökéhez irt tudósítását olvastam, legközelebbi vizsgálata nyomát híven ábrázoló. Milly rövid oly szomorú rajzát adá az ügyelet alatt álló öt iskola külső és belső szerkezetének. Elszomorodám a' tudósítás olvastakor, „D-n szól a' tudósítás, a' tanító bortól elázottan utcán fetregni találtam, ismét D-n a' gyermekek tanítóit soha nem látnak, vadabbak ők az oktalan állatnál. A' helységek jótékony birtokosai minden lehető iparral működnek az iskolák jobb karba állításán, de süker nem koronázandja fáradaimukat, mig czélszerű intézkedés nem adand szorgalmas és becsületes tanítókat ez iskolákba.“ Igy a' tudósítás. És én, kinek szerencsétlenségem vala e' népet ön valóságában látnom, látni a' lélek rabságát, melly a' tudatlanság sötét börtönében ulla győzelme irtózatot diadalát, remegő kebellet kérdezem az orvosikéz lassu érkezése okait. És válaszolt, miszerint gyakran tett ő jelentést illy vázolatban az illetőknek, sürgete is intézkedést erényes tanító végett, de feleletet nem nyerhetett. Honnan e' kárhözatos mulasztás v. halasztás, avagy nem itt helyben van e' az óhitűek tanítókat képező intézete? hát annyira ment már e' gyűlöletes hanyagság, hogy az illető felügyelők csak egy „legyen“ szó fáradságba kerülő áldozatot sem akarnak tenni a' népnevelés körüli? Jól figyeljenek önök! — mert bekövetkezendik a' számolás napja, eljő az idő! mellyben hanyagságuk érdemlett fanyar gyümölcsét azon keserű öntudattal izlelendik, hogy az utósarjadék átka nehezülend fejükre.

(Egy pár komoly szó a' 'Világ' czimű hirlap esanádi levelezőjéhez.) Az olvasó közönség tudhatja, miképen a' 'Világ' czimű hirlap több számaiban a' esanadmegyei szabadelmű rész a' legaljasabban gyanasuttatik; mi tehát alulírottak, kik ugyan az egész szabadelmű rész megbizásával nem dicsekedhetünk, a' mennyiben elbarátinkkal a' legutóbbi cikk olvasása óta össze nem jöhettünk, de kiknek rokonérzelminkről tanuk eddig egyesült tetteink, e' következőket nyilvánítani szükségesnek tartottuk. Ha a' Világ levelezője annyi aljas gonosz tetteit tudja feleinknek 's mimagunknak, miért nem lép ki nyíltan megyei közönségünk előtt? hiszen jó polgárnak azokat fel-fődzöni egyik kötelesege, 's ha szerinte igazság nem vezérli megnyek, vagyon felsőbb bíró 's az odai folyamodás tárva. Alulirt egyikünk ünnepeyesen kérte már meg a' Világ érdemes levelezőjét, igaztalan állításnak bebizonyítására, mit ő, — nem tudni miokból, mind eddig teljesíteni elmulasztott; nincs e' gyébeh tehát hátra, mint ő levelezőjét itt uolag a' bebizonyítandók bebizonyítására kérve, nekije kijelenteni, hogy ha ferde tudósításit ezentul is szokott aljassággal szerkeszteni, minékünk — sajnos — viszonzásokkal élni szükséges leendő, — mit azonban mi, figyelembe véve elvünket, és a' jelen tágasb körünet-surát, mellyel visszaélni nem szándékunk, gyakorlatba venni nem ohajtunk —

megkérjük azonban kegyedet: legyen szives elveleltől megtudni: ha vajjon kedvesen veendiké, ha mi nem mendemondákkal elferditésekkel mint a' közlő, de annak rende szerint bebizonyítandó adatokkal lépendünk elő 's közönséget felvilágosítva kimutatjuk, miképen mi 's feleink tisztában állunk, mint rágalmazónk 's felei. — Vásárhelyi János s. k. Kállay Ödön s. k. Bánhidy Albert s. k. Pozsonyi Ferencz s. k. Návay Tamás m. k.

(Erdélyi országgyűlés.) A' jul. 4iki országgyűlésben bevégeztetvén a' vallási sérelmek fölötti tanácskozás, a' hitelesített jegyzőkönyv szerint határozattá lett azokat orvoslás végett alázaos feliratban következőkben terjeszteti ő felsége színe elibe. Midőn ő felsége 1837ben mart. 8kán 1091 szám alatt kelt k.k. leiratában az 181°/beli országgyűlésről fölterjesztett vallástárgyi törvényjavaslatokat bővebb megfontolás végett visszautasítva, azt nyilvánítja, hogy e' fontos tárgy körüli intézkedésben oly rendszabályoknak kell felállítani, melyek ezen ország különböző vallásu felekezeteinek egymáshoz atyafi szeretetököt 's bizodalnokat előmozdítsák, a' közmegnyugvást állandóvá tegyék, a' lélekösmereten erőszakot ne tegyenek 's mind ezen szent cél a' vallások jogegyenlőségének sértetlenségére 's a' sarkalatos törvényekre illő tekintettel eszközöljék, — nem leheté hálás elismeréssel nem fogadni az országos Rendeknek ama k. k. leiratban foglalt nyilatkozatot; mivel pedig a' vallások szabadságát a' honi törvények által eléggé biztosítva hiszik, e' tárgyban a' Rdek újabb tozikkeket alkotni fölöslegnek tartják. Ezt azért, ő felségéhez fűi alázaos feliratban, oly kéréssel kívánják kifejezni: hogy azokat megtartani 's megtartatni méltóztassék, egyszerűs mind pedig az azon törvények ellenére történt sérelmeket mielőbb orvoslásul következőkben terjesztik elő: A' négy bevett vallás jogegyenlőségét biztosító törvények sokkép szenvedtek sérelmet, ugyanis: A' kath. vallásból másra általmenni kívánók hathéti előoktatás elfogadására kényszerítettek, a' vegy. házass., ha valamelyik fél katolikus, a' házassalándó személyeket csak r. kath. pap kötheti egybe, a' vegyes házasságokból eredett válóperek csak a' r. kath. egyházi ítélőszékek előtt láttathatnak el. A' r. kath. egyház főpásztorának kiadott rendeletéből egy idő óta a' vegyes házasságokban az esketési ünnepély 's áldás megtagadtatik azoktól, kik születendő magzatjoknak r. kath. hitbeni neveltetését nem biztosítják. Nem lehet sérelemnek nem nézni továbbá azt is, hogy a' protestans egyházi igazgatóságának jegyzőkönyvei kir. kormányzók által megvizsgáltatni rendeltettek. A' r. katolicusok consistoriumok tartásától elrekesztettek, 's így minden nevelés körüli és egyházi dolgaikban a' kir. kormányzók neve alatt az ugynevezett catholica commissio által igazgatattanak, a' protestansoknál házasságivéd rendeltetik, 's ez által minden válóügy, ha szinte a' generalis synodus itéletén a' felek megnyugodnának is, a' fels. trón elibe kéretik föl. A' theol. és symbolicus könyveknek a' protestans püspökök felügyelete alatt kinyomatása gátoltatik, mindaddig, míg a' kir. kormányzóknek annak megvizsgálása végett, hogy azok kinyomtathatók-e, vagy sem? be nem adatnak. A' honi 's jelesen a' protestans ifjaknak külföldi egyetemekre mehetősök nemcsak nehezítettik, sőt némely helyekre merőben tiltatják, végre: hogy a' protestansok egyházi igazgatóságába polgári, sőt katonai befolyás férközött a' törvények tetemes sértésével. Folyt. köv.

Spanyolország.

(Felipe guerillaverzér agyonlövetett. Elegy.) Zurbano küldetésének hira annyira eléríté a' cataloniai rablócsapatokat, hogy Felipe serge csakhamar szerte robbant, 's ő maga elfogatván Vichen jul. 4kén agyon lövetett. E' tény tanúsítja, hogy öregded ministerek is birnak némi erőt kifejteni, ha szívök helyén van. A' többi rabló részint Franciaországba menekült, részint pedig a' sűrű erdőséggel borított hegységbe vonultak, 's így Catalonia ismét nyugalomnak örvendhet. — A' 130 ezer főnyire csökkentett hadseregéből valódiilag csak 90 ezer áll talpon, 40 ezer pedig tartalékhatat képez. — Kiszámíták, miszerint Spanyolországban minden gyalog katona évenként mintegy 140 pengő forintjába kerül a' kormányának. —

Portugália.

(Teleki Lissabonban. Elegy.) Junius 24én a' királyné 's király különösen hallgatták ki Lichnowszky Bódog hget, ki Béceset párviadal miatt elhagyni vala kénytelen. Terceira hg, a' porosz követ Raczynski gróf jelenlétében, vezeté őt ő fels. elibe. Lichnowszky sziléziai egyenruhában jelent meg; kísérei közt van egy magyar magnás is, Teleki Sándor gróf. — A' választások kedvezőleg ütöttek ki a' kormány részire; a' cortes julius 10dikén fogott összeülni, ülései azonban valószínűleg novemberig el fognak halasztatni. — Az angolokkal kereskedés iránt kötött szerződés még nincs megerősítve, mert a' portugáli boroknak bevitel- 's a' rizskása kivitelvéma iránt új kérdések támadtak.

Anglia.

(Alsóházi vita Lengyelország ügyében. Részletek a' királyné élete elleni új merényről. Elegy.) London, jul. 6kán: „Mult hó 30kán Lengyelországot tárgyzó némely moszkaczári ukázok előterjesztését indítványozván Gally Knight, bevezetésül érinté, miszerint nem szándéka régi sebeket fölszaggatni vagy nemzetiségi ellenszenvet ébreszteni, hanem csupán azt kívánja, hogy újabb üldöztetés ellen biztosítsanak a' lengyelek, 's Moszkaország önként bocsás-sa már hüvelyébe valahára kardját. Utóbb kiemelé azon rokonszenvet, melylyel Lengyelország iránt mindenkor viseltetik Anglia 's annál sajnosabb hogy a' bécsi szerződés jótékonyaságától a' szerencsétlen lengyel nemzet egy részben Anglia hanyagsága miatt fosztatott meg. Ezután idézetekre térvén a' szónok fölolvassa 1) Sándor czár levelét Koszciuskohoz, melyben az Lengyelország jóllétére nézve legbiztosabb ígéretekkel kecsgetté az ősz bajnokot; 2) Castlereagh jegyzékét a' bécsi congressushoz; melyben a' lengyel nemzetiség föntartása sürgettetik; 3) az orosz kormány ígéro válaszát e' jegyzékre; 4) azon pontokat, melyekre a' bécsi congressus Lengyelország jövődjét alapította; 5) kivonatokat azon alkotványból, melyet Sándor czár Lengyelországnak adott, mik közt illy ígéretek is foglaltatnak: 86. pont „A' törvényhozó hatalom a' királyban és országgyűlés két kamrájában nyugszik, mely minden két évben Varsóban gyűl össze.“ 29. p. „Minden polgári és katonai hivatalra kizárólag csak lengyelek alkalmaztatnak.“ 44 p. „A' római katol. vallást, melyhez nagy része tarto-

zik a' nemzetnek, különösen óalmazandja a' kormány. A' papság 's gör. e. vall. egyház tulajdona sérthetetlen leend.“ Utóbb Sándor czár lengyel politikája nagyon változott. A' spanyol és nápolyi forradalom félelemmel tölté el a' fejdelmeket. Azon idő óta keménybánásmódot tapasztaltak a' lengyelek, mert Sándor czár elfeledé ifjusága meggyőződését, mely szerint a' nemzeti jóllét mindenkor legbiztosb alapja a' trónnak. A' lengyeleknek tett ígéretek megtörtettek, a' bécsi szerződés már akkor megsértetett, 's Konstantin nhg lengyel kormányzóvá neveztetése megtölté Lengyelország szenvedéspoharát. Nem az ezt követett forradalom mellett ügyvédekem, de Miklós czárnak fontolóra kellett volna a' nemzet szörnyü szenvedéseit venni 's egyszerűs mind megmondolnia, hogy hatalmokban volt testvérét elég nagylelkűek valának szabadon bocsátani a' lengyelek. Mindenek előtt a' czárnak nem volt joga a' lengyel alkotványt megsemmíteni. Midőn pedig ez mégis megtörtént, azonnal ellenmondásra kapott parancsot a' sz. pétervári angol követ. Erre Moszkaország azt válaszolá, miszerint a' zendülés által minden korábbi kötelezése alól fölszabadultnak tartja magát, 's feyverrel meghódított tartománynak tekinti Lengyelországot, 's kedve és kénye szerint fog ezentul abban dulakodni. Mintha bizony bármely hódító, hacsak félig meddig tiszteli is a' keresztyén uralkodó köteleességét és közvéleményt, nem tartoznék saját sugallatából is azonnal begyógyítani az általa üttetett sebeket, 's tekintetlyét boszu és kegyetlen zsarnokság gyakorlata helyett inkább nemes-szivűség és emberbaráti érzelem rendszabályival föntartani. Végre annyi szörnyü szenvedés után mult évi szeptemberben, nemsokára a' tory ministerség kormányra jutása után két czári ukáz jelent meg, mintegy megkísérteni akarva, hogy vajjon mennyire terjed a' keresz. Europa békétürése, mely ukázok, a' bécsi congressus határozatit nyíltan megvetve, Lengyelország kormányzatát a' moszka birodaloméval egyesíték, a' régi intézvényeket eltörlék, harmadfél millió római katolikus embert moszka gör. vallásra kényszerítettek, a' pápa helyett Lengyelország egyházfejvé magát a' czárt állíták föl, borzasztó botrányul az egész keresztyén világnak. Illy zsarnoki változtatás érte a' törvénykezési rendszert is, továbbá a' nemzeti színeket, lengyel pénzt, oktatási rendszert, 's mi több még a' gergely kalendárium is elvetetett a' lengyelektől, 's helyébe a' görög számitásu napjár tolatott nyakukra. Tehát nemcsak nagyszerű csapások, hanem apró boszantások által is folyvást emlékezteti jármukra a' lengyeleket. (Halljuk!) Ha ez tovább is így megy, ugy nem sokára eljövend az idő, midőn könnyű szemekkel így leend kénytelen fölkiáltni az érzékeny utazó: „Itt volt Lengyelország!“ (Halljuk! Halljuk!) Valóban, e' kérdésnél Anglia tulajdon becsülete is kockán forog. Anglia nem türheti tovább illy szörnyü megsértetését a' bécsi szerződésnek, mely alatt saját neve is szemlélhető. Ha illőn akarjuk megmutatni botor tetteik fükret a' moszkáknak, ám tekintsenek Irlandra. Századokig iparkodtunk e' meghódított ország nyelvét, szokásait, nemzetiségét elnyomni, és mi lett sikere? Az, hogy az irlandiak még szorosabban ragaszkodtak nemzetiségükhöz 's apáik vallásához, 's mit nyertünk végre erőködésünk által? Gyöngeséget erő helyett, és gyűlölséget a' rokonszeret helyett. (Halljuk! Halljuk!) Most barátlilag kezdjük Irlandot ölelni, 's a' jó mag annak idejében bizonyosan megtermendi üdvös gyümölcseit. (Tetszés.) Indítványom tehát oda megy, miszerint ő fels. fölírásilag kéressék meg a' kérdéses két ukáz előterjesztésére. — Burdett az indítványt melegül pártolá, nem épen homályosan érintvén, hogy whig ministerség hatályosb föllépte a' maga idejében alkalmasint üdvös eredvényt szülhetett volna. Hume örvend, hogy a' szeretetteljes gyöngéd ukázok valahára vitatás alá kerülnek, melyek annyi árvának 's özvegynek szeméből égbe kiáltó vékonyüket sajtoltak ki, 's reményli, hogy nem sokára alkalma leend Angliának a' bécsi szerződés gyalázatos megszegését illőn megtorlani. Milnes (tory) nem reménylheti ugyan, hogy háborura legyen kilátás Moszkaországgal, de czélszerűnek tartja, hogy legalább ünnepélyes parlamenti végzés roszalja Moszkaország embertelen és a' keresztyénységgel merőben ellenkező bánásmódját a' szerencsétlen Lengyelország ellenében. Egyébiránt ő (Milnes) nem hiszi, hogy a' czár megakarná Lengyelország politikáját változtatni, sőt bensőleg meg van győződve, mikép egészen ellenkezőleg végkép semmivé szándékozik tenni Lengyelországot. Mivel azonban császárok 's királyok sem élnek örökké, tehát lehet, hogy keresztyén gondolkozásu férfi lépend majd egykor a' czári trónra, ki elődjének iszonyu bűneit némileg elfeledteté az utóvilággal. Vigasztalásul szolgálhat pedig még a' történeti évkönyvek azon tanutétele is, miszerint durva baromi erőszak soha egyetlen nemzetiséget sem birt megsemmisíteni. Ha Anglia nem feleli most Lengyelországot, ugy jöhet majd idő, midőn Lengyelország viszonzhatja e' baráti szives szolgálatot. (Halljuk! Halljuk!) Stewart egészen Knight értelmében nyilatkozik, azon egy kivétellel, hogy a' lengyel forradalom határozottan óalmazá, Ashburton l. e' szavait idézvén: „Ha valaha forradalom menthető és igazszagos volt isten és emberek előtt, ugy a' lengyeleket bizonyosan annak mondhatjuk.“ Hozzátevé még Stewart e' körülményt: „Mondják, hogy Moszkaország böcsületesen bánt velünk, mert Simonics teherani moszka követet visszaszólitá azok miatt, miket a' herati ostrom alatt, állítólag utasításit megszegve, elkövetett. Ámde Simonics most egy lengyel vár parancsnoka, gyermekeit saját költségén nevelteti a' czár, 's néhány fia mint czári apród szolgál! (Halljuk!) Illy tények mellett nem igen tanácsos Moszkaország böcsületeségiben biznunk.“ (Halljuk! Halljuk!) Inglis pártolá ugyan az indítványt, de egyszerűs mind megjegyzé, hogy más birodalmak tartományinak belügyeibe nem szeret bocsátkozni; mire Peel igazítólag emlité, hogy Lengyelország koránsem kiegészítő része a' roppant czári birodalomnak. Egyébiránt roszalván a' czár lengyel politikáját, azon meggyőződését fejező ki, miszerint a' számüzetett lengyelek is mindenkor és mindenütt lengyelek fognak maradni, mert a' nemzetiség szent érzelmeit senki és semmi hatalom e' világon soha nem semmittheti meg. (Halljuk!) Végre az indítvány szavazás nélkül egyhangulag elfogadtatott. — John Bean további vallomásából 's a' tanuk kihallgatásából kisült, hogy pisztolya csupán löporral 's vászonfojtással volt töltve, 's szerint büntett, nempedig fölségáruslás miatt eskütszék elibe utasított. Tettének okát nem tudja adni, 's csak annyit mond, hogy a' királynét meg akará ijeszteni. — A'

jövedelemadó gyümölcssei már é r n i kezdenek; a' bérlők ugyanis alábbszállíták ennek következtében a' napszámosak díját, 's ezek most már gyujtogatáshoz fogtak. — Skóziában, Inwerness vidékin azon régi jóslat létezik, hogy ez évi augusztusban ellenség fogja azon környéket megszállani, és mindent tüzzel vassal pnsztitand el. E' hírt a' nép vakon hiszi, 's egymás után tartja a'sok gyűlést, mi a' félelmet még magasb fokra emelé. — Portsmuthban 2 új nagy sorhajót építenek." —

Franciaország.

(Elfogatások. A' király folyvást lovagol. Elegy.) Paris, jul. 8kán; Bann republicai szellemű orvos eltemetésekor zavargás történt. Több beszéd tartatván sirhalma fölött, egyik tanítványa hevesül kelt ki a' fenálló rendszer ellen, a' törvényekkel nyílt dacolást ajánlott 's végre a' gyalázatos tulajdonjogot is éles szavakkal kárhóztatá. Szavait a' rendőrség félbenszakasztá, mire a' csoportozás és kövekkel dobálás következett; néhány elfogatás azonban helyreállítá a' nyugalmat. Lajos Fülöp tényleg akarván megczáfolni az egészsége hanyatlásáról közölt híreket, majd mindennap ló hátán látogatja meg a' párisi erősítővénnyeket; külseje azonban mégis világosan tanúsítja, hogy egészségi állapotja nem legjobb lábón van. — Krisztina spanyolországi özvegy királyné a' malmaisoni palotába költözködén, melyet hosszabb időre bérbe vett, most javításokat 's változtatásokat tétet rajta. Mind azt azonban nagy tiszteletben tartja, a' mi Napoleon és Jozefina császárnéra emlékeztet. — Périer sz. Pétervárból visszahívá a' kormány, mivel a' czári udvarnál némely illetéki szabályok megsértése miatt nem voltak vele megelégtülve. — A' Constitutionnel a' választási ármányokra nézve megjegyzi, hogy legveszélyesb 's egyszerűs mind leginkább lealázó azon kárhóztatos szokás, miszerint a' kormány hivatalok 's egyéb kitüntetések ígérete által törekszik magának párthiveket szerezni." —

Görögország.

(Eskütszék bíraskodása. Csillagvizsgálóintézet Sina b. költségén építetik.) Athene jun. 7én. Egy érdekes per nagy hallgatóságot csodított mult héten az eskütszék teremébe. Kleomenes ugyanis csalárd módokon szerzett vagyonát egy lányának, ki neki rokona volt, olly nézetből engedé által, hogy őt később nőül veendi; a' csalfa tervező azonban hatalmas versenytársra talált Krokides ügyvédben. Hogy tehát vagyonát 's kedvesét mentse 's tartsa meg, halálát határzá a' gyűlölt versenyzőnek. Theocharis Athanáz jó fizetésért késznek nyilatkozik a' határozat végbehajtására 's a' szerencsétlen áldozatot magányhelyre csalja 's irgalmatlanul kivégzi. A' gyilkosság gyanuja rövid idő múlva Kleomenes 's Theocharisra esik, mindkettőt becsipik. Kleomenes azonban megszökött 's így a' birói nyomozást tetemesül nehezíté. A' per kezdetétől három éve,

's az már Syra, Negroponte 's Athene eskütszékéi előtt meg is fordult, 's végítéletet mégis csak most hozhattak benne. Reggeli 8 órakor ült a' törvényszék össze 's csak éjjel utáni 2 órak. hallhatta meg Theocharis halálítéletét. — A' bécsi Krézus, Sina b. költségén építendő csillagász-intézet alapköve jul. 8kán, mint a' nevezetes napfogyatkozás napján, tétetett le, mely Nymphadombon az Akropolis közelében építetik. —

Külföldi elegy.

London: Jul. 6kán regg. nyolczadfél órakor John Francis Newgateből, néhez lánczokkal terhelve, bérkocsin a' vasut délnyugati pályaudvarához szállítván, onnan vasuton Gosportba vitetett, honnan a' Vandiemens szigetek keleti részén fekvő Tasmania felszigetre viendik őt, hol igen sanyaru bár, de érdemlett sors várakozik reá. — Bean, mint mondják, valamely politikai társulat tagja, mely tekintetben jelenleg komoly vizsgálatokat tesz a' rendőrség. —

Algir: Titteri tartomány már egészen el van rendezve. A' főnökök helyzetükben megerősítettek; lovasságuk de Bar táborfő sergéhez esatlakozott. — Changarnier táborfő jul. 1sején 30 mérföldnyire Algirtól Sidi-Embarak kalifa sergét tönkre veré, 3 ezer fogoly 's 20 ezer marha, mik közt másfél ezer tevé lett gyümölcse e' győzelemnek, mely nagy politikai következményeket vonand magá után. —

Strassburg: E' megyébeni választások nagyobb része ministerségi értelemben ment véghez. Strassburgban mind a' két követ ministeri szellemű. —

Berlin: A' porosz király már megérkezett sz. Pétervárba, hol legnagyobb kitüntetéssel fogadtatt. Ajándékol a' czár ezüst menyekzőjére egy ezüst gyerityartót vitt, mely 25 fehér rózsából van összeállítva 's egy vas sátozt, mely alatt az egész czári udvar elfér. —

Posen: A' porosz király tisztelvé a' lengyel nemzetiséget, czélszerűen intézkedék, hogy az iskolákban a' lengyel nyelv el ne nyomassék, hanem tanítási nyelvül használtassék.

Bukarest: A' török biztos megérkezett már, de nyílt ellenzésben áll a' moszka biztossal, ki nem akarja megengedni, hogy amaz a' magával hozott nagyuri parancsot az országgyűlés előtt nyilvánosan fölolvassa, mikép az neki Konstantinápolyban meghagyatott. Az ellenzék Ghikát a' fejedelemségből ki akarja tenni; eddig mindazáltal még többséghez nem juthatott.

Mantua: Jun. 30kán kávéházban egy uracs minden ok nélkül arczon csapott egy zsidót, erre, mint rég kicsinált tervü végrehajtás jelére rögtön csoportozások támadtak, melyek olly kiméletlenül rohanák meg a' zsidóságot, hogy csak a' katonaság tüzelése szüntetheté meg a' zavargást, mely e' szerint több emberéletbe vagy sérülésbe került.

É R T E S I T Ő.

CSÖDPEREK.

20905: 1842. *Nigrényi Antal* hitelezőie Bács vgye tszékén 1842 aug. 8kán tömeggondnok: Radulovics György; perügyelő: Petrovics István alj. — 20909: 1842. *Eisenberger József* hitel. Veszprém vgye tszékén 1842: aug. 10. tömeggondnok: Suka Márton, perügyelő: Huszár Imre t. alj. — 20934: 1842. *Deák Ferencz* hitel. Szerém vgye tszékén Vukováratt 1842: aug. 16kán, töm. gondnok: Kovácsy Ignác tb. perügyelő: Szüry Lajos t. alj. — 22263: 1842: *Labintzer Márton* hitel. Somogy vgye tszékén Kaposvárat, 1842: aug. 23kán, töm. gond. Vailer Mihály, perügyelő: Bárány Pál h. ü. — 22534: 1842. gróf *Pongrácz István* 's hitv. *Kállay József* hitel. Heves vgye tszékén Egerben, 1842: aug. 4én, ideig. töm. gondnok: Medetz Józ. pesti kereskedő, perügyelő: Gálján t. ügy. — 22261: 1842. *Singer Aloiz* hitel. Pozsony vsa tszékén 1842: aug. 22kén pergondnok: Schätzl András alj. — 22265: *Kettner Henrik* hitel. Pozsony vsa tszékén 1842: aug. 22kén, pergond. Schätzl And. alj. — 23147: 1842. *Budai Mihály* 's hitv. Schop Theresia hitel. N. Kőrös vsa tan. előtt 1842: aug. 2. ideigl. töm. gondnok: Szepe Lajos, perügy. Hegedüs Ferencz — 23361: 1842. *Füvel Miksa* rajeczi zsidó hitel. Trencsény vgye tszékén 1842. oct. 3kán, pergondnok: Thurzó Mik. ideig. töm. gond. Bereczky Vincze. — 23362: 1842. *Policzer Jakab* hitel. Győr vgye tszékén 1842: aug. 1jén, ideig. töm. gond. Jankó Vincze alj. perügyelő: Szücs Adolf t. ügy. — 23363: 1842. *Rész István* hitel. Eperjes vsa tszékén 1842. aug. 31kén, ideig. tömegg. Balzam Ign. perügyelő: Liba Ferencz h. ü. — *Protár Antal* hitel. Vas vgye tszékén Szombathelyen 1842: jul. 25kén, töm. gond. Horváth Józ. tan. — *Szviannovics Dienes* hitel. Baranya vgye tszékén Pécsen 1842: aug. 23kán ideigl. töm. gond. Auber Józ. perügy. Lehoczky György t. ügy. — Weis Samu szeredi zsidó hitel. Pozsony vgye tszékén 1842: aug. 1jén töm. gond. Szász Aloiz, perügy. Sárkány Ferencz t. ügy. — *Pillensteiner Péter* hitel. Soprony vgye tszékén 1842: jul. 22. töm. gondnok: Tritremmel János tisztartó, perügy. Szarka Károly h. ü. — *Bagyula Antal* 's hitvese elleni csödper egyesség útján megszűnt.

Terménytárunkban az országuton

letételbe folytonosan folvétetnek még *gyapjak számadás iránt*; rakhely és átvételkori megmázslás-díjúl évnegyedre zsákjaért 30 kr. p. p. földalatti világos és száraz helyen, vagy pedig rakhely és átvételkori megmázslás-díjúl évnegyedre zsákjaért 40 kr. p. p. földszint. Szinte van még néhány elkülönözött rakhely ugyanott kiadandó.

Azon számos vevők, kik a' gyapjvásárhoz olly közellevő raktárunkat megkeresék 's azok, kik a' legközelebb mult pesti és váci vásár alkalmával reánk bizott gyapjak lerakásakor tapasztalt könnyűség iránt, daczára az üzérség lassu menetének, kedvezőleg nyilatkoztak, reményt nyújtanak, hogy a' t. cz. gyapjute nyészto urak raktárainkat számosan megkeresendik. *Kunewalder* testv. nagy-kereskedők. 3)

1) Haszonbérleti árverés.

Tek. Pestmegyében nem messze Pesttől fekvő 's a' fels. cs. kir. családország Ráczkevi uradalmához tartozó, gazdasági épületekkel ellátott, 5800 holdbul álló felső peszéri pusztarész 1843ik év aprilis 24kétől kezdve 6 egymásutáni esztendőre, a' Promontoriumi főtisztvi hivatalnál, reggeli órákban tartandó

nyilvános árverés útján f. é. szeptember 29kén a' cs. kir. uradalmak főigazgató-sága helybenhagyásának fenntartása mellett, haszonbérbe kiadandó.

A' bérleti számdékok 600 f. p. p. bántpénzzel ellátva a' fennkített időre 's helyre hivatalosak, a' holis a' bérleti föltételek előképen megtekinthetők. Kelt Promontorban julius 12. 1842. 3)

Arcsökkenési h ir a d á s !

1) A' nm. m. k. udv. kincstárnak majus 25-ről 1842. 17032 számú rendelete folytában a' szeredk. sóhivatal részéről közüdomássá tétetik, miszerint az ott helyben levő k. sóhivatal épületei kijavítására kellő kőmives-, ács-, asztalos-, lakatos-, festő és üveges munkák és anyagok árcsökkenése, melyek 3995 pengő forintra és 54 1/4 krockra számítvak, aug. 4kén 1842: 11 órakor a' szeredi k. sóhivatal íróteremében tartatni fog, olly feltétellel, hogy az árcsökkenésben ajánlatok csupán lepecsételt írásban fogadtatnak el.

Minden t. cz. vállalkozó, ki a' fen kijelelt munkálatokat magára vállalni keszneknyilatkozik, ezennel felszólítatik, hogy pecsét alá zárt írásbeli ajánlatát, melyhez a' 10% bántpénzt 400 pgóftokban akár készpénzben akár statuspirosokban kapcsolni okvetetlen szükséges, a' fenkített nap reggeli 9 órájaig a' szeredi sóhivatalnál beadja: önkint értődven, hogy ezen somma a' vállalatban részt nem vevőnek azonnal vissza fog adatni, a' vállalkozó pedig mint rendszeres kötelezési kezesség a' hivatalnál letéve marad.

Az árcsökkenés feltételei és a' kijavítandó építvényeknek előmértékei mind a' k. szeredi sóhivatalnál, mind pedig a' pozsonyi kerület királyi igazgató mérnökénél mindennap megtekinthetők.

3) A' nm. m. kir. udv. kamra részéről közhírré tétetik, hogy f. e. julius 12kán délelőtti O-Budán kamrai praefectusi írószobában alulirt királyi 's más haszonvételek f. e. novemb. 1től kezdve három évre nyilvános árverés útján haszonbérbe adatnak u. m.

a) Az urasági vendégfogadó, Perbál koronához tartozó helységben 's a' mézárszék a' hozzátartozó 43 h. szántófölddel.

b) Az urasági szárazmalom két körre, 5 1/3 hold szántófölddel, 's egy házikerttel szinte Perbálon.

c) Az urasági csapszék a' monosto-

ri határban a' sz. endrei duna-révvél, 6 hold szántófölddel és egy házikerttel.

d) Az urad. vendégfogadó a' tótfalui határban a' váci révvél átellenben 13 1/3 hold szántófölddel és 2 1/6 h. réttel.

e) A' visegrádi határban találtató ugynevezett urasági kis földek és rétek, összesen 54 1/3 hold.

f) A' kismarosi duna-sziget, mely rét gyanánt használtatik.

g) O-Budán az ugynevezett régi sörház, hofmanbaeck és neumannféle házak haszonvétele.

A' vállalkozni kívánók a' fen kített napon és helyre szükséges bántpénzzel, biztosítékkal 's egyéb szabályszerinti megkivántatósággal el látva ezennel meghivatnak: a' szerződési feltételek a' fene mlített írószobában előbb is megtekinthetők. Későbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. 3)

Italmérési, vendéglési, és húsmérési árverés.

2) Mgos gr. Károlyi György ur ő nsga részéről közhírré tétetik, hogy Békés megyében keblezett, 's Pest és Arad közti országos útban eső, igen népes Orosháza helys égben az italmérési, vendéglési, és húsmérési haszonvételek f. jul. 30án délelőtt tartandó árverésen f. évi oct. elejétől 3 évre, 's ekkép 1845 évi sep. utóljaig haszonbérbe adatni fognak, mely árverésre a' vállalkozók 400 ft pengő bántpénzzel ellátva leendő megjelenésre ezennel meghivatnak, a' feltételeket előlege-sen is, a' tisztartói hivatalban megtekinthetők — Orosházán jul. 6. 1842. Pák Dienes tisztartó által. 3)

2) A' lapunkban 's 144dik Pesti-Hirlapban e' f. évi majus 19kén ugyan e' f. évi julius 25re Marczaltőre hirdett gulyabeli árverés, minthogy már a' gulya alku szerint el van adva, ezennel megszüntette-tik — 3)